

СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРЕДИТНОЇ УСТАНОВИ

Смоквіна Г.А., к.е.н., доцент,
Хорольська Т.В

Одеський національний політехнічний університет

Для комплексного уявлення системи економічної безпеки кредитної установи, необхідно визначити її елементи та встановити зв'язки між ними за допомогою функціональних складових. Серед підходів до визначення складових системи економічної безпеки підприємств, які детально розглянуті в працях [1-3], функціональний підхід можна назвати найбільш поширеним та обґрунтованим з точки зору організації управління.

Окремі функціональні складові економічної безпеки кредитної установи перебувають у сфері наукових інтересів багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених табл.1.

Таблиця 1– Порівняння поглядів науковців на складові системи економічної безпеки кредитної установи [7]

О.М. Штаер [13]	П.В. Міляєв [10]	С.В. Васильчак [4]	Н. С. Різник, І.А. Воробйова [12]	Д.В. Домашова, Е.О. Самошина [5]
фінансова	фінансова	фінансова	фінансова	фінансова
інформаційна	інформаційна	інформаційна	інформаційна	інформаційна
техніко-технологічна	техніко-технологічна	не виділяє	не виділяє	техніко-технологічна
інтелектуально-кадрова	не виділяє	кадрова	кадрова	кадрова
силова	не виділяє	не виділяє	силова	не виділяє
юридична	не виділяє	не виділяє	не виділяє	не виділяє
політико-правова	правова	не виділяє	політико-правова безпека	правова
ринкова	не виділяє	не виділяє	ринкова	не виділяє
інтерфейсна	не виділяє	не виділяє	не виділяє	не виділяє
не виділяє	організаційна	безпека матеріальних ресурсів	не виділяє	не виділяє

Як бачимо з табл. 1 І.О. Губарева пропонує досліджувати структуру економічної безпеки кредитної установи у поєднанні трьох складових оцінки її рівня: підсистеми економічної незалежності, підсистеми стійкості і стабільності банківської діяльності та підсистеми оцінки здатності до саморозвитку і прогресу [5].

П.Є. Житний, Г.М. Карамішева пропонують здійснювати заходи щодо забезпечення економічної безпеки кредитної установи у розрізі окремих видів банківських операцій. Таким чином, складовими системи економічної безпеки з їхньої точки зору є безпека кредитних операцій, безпека операцій з цінними паперами, безпека валютних операцій, безпека розрахунково-касових операцій [8].

Аналогічної думки дотримуються і М.І. Зубок та С.М. Яременко стверджуючи, що економічна безпека як основа безпеки функціонування кредитних установ має бути зосереджена на головних напрямках банківської діяльності, насамперед тих, де сконцентровані фінанси банків - матеріальному і фінансовому [9].

На відміну від решти вчених В.В. Сухонос, відокремлює економічну безпеку кредитної установи від фінансової, інформаційної, кадрової та інших видів безпеки установи [12].

Тобто забезпечення високого рівня кожної складової окремо і всіх в сукупності призведе до забезпечення економічної безпеки кредитної установи, головним завданням якої є досягнення стабільності і максимальної ефективності функціонування банку в сьогодні, створення перспектив зростання, а також досягнення високого потенціалу розвитку в майбутньому.

Водночас дослідження показали, що складниками економічної безпеки кредитної установи є не тільки безпека матеріальних та фінансових ресурсів, а й такі, як інформаційна та кадрова безпека, котрі також істотно впливають на стабільність і розвиток кредитних установ.

Своєю чергою, інформаційна безпека пов'язана з формуванням інформаційного ресурсу кредитних установ, його гарантованим захистом, а також протидією інформаційно-психологічному впливу.

Кадрова ж безпека спрямована на виконання можливості формування загроз кредитної установи від власного персоналу та створення умов ефективного його використання в діяльності банків [5].

Отже, складові банківської безпеки повинні створити умови для надійного і ефективного функціонування кредитних установ, недопущення або своєчасного виявлення загроз фінансовим, матеріальним та інформаційним ресурсам кредитних установ.

Показниками ефективної безпеки банку є сталий розвиток кредитної установи згідно з плановими завданнями. Також важливою умовою є ефективне функціонування складових банківської системи в комплексі. Поряд із цим є конструктивна участь усіх підрозділів банку, всіх співробітників у вирішенні питань захисту [7].

Література:

1. Філіппова С.В. Аналітичні інструменти системи економічної безпеки суб'єктів господарювання: [моногр.] / С.В. Філіппова, С.А. Нізяєва – Донецьк: Вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2012. – 179 с.
2. Філіппова С.В. Економічна безпека підприємств реального сектору економіки в умовах вартісно-орієнтованого управління: [моногр.] / С.В. Філіппова, Л.О. Волощук, С.О. Черкасова. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 196 с.
3. Волощук Л.О. Інноваційний розвиток та економічна безпека промислових підприємств: проблеми комплексного управління: [моногр.] / Л.О. Волощук. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 396 с.
4. Васильчак С.В., Моцьо Р.Ю. Економічна безпека банків та методи її забезпечення / С.В. Васильчак, Р.Ю. Моцьо // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.12. – С. 287-293.
5. Губарева І.О., Штаєр О.М. Визначення сукупності показників для оцінювання стану економічної безпеки банку / І.О. Губарева, О.М. Штаєр // Проблеми економіки. – 2010. – № 3. – С. 66-75.
6. Домашова Д.В., Самошина Е.О. Формирование оптимальной стратегии системы обеспечения экономической безопасности коммерческого банка [Електронний ресурс] / Д.В. Домашова, Е.О. Самошина. – Режим доступу :http://www.pvti.ru/data/file/bit/bit_4_2011_16.pdf.
7. Дудченко Н.В. Сутність, структура та складові системи економічної безпеки банківських установ / Н.В. Дудченко, С. П. Міхно. // Ефективна економіка. – 2013. – № 4. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_4_39.

8. Житний П.В., Карамишева Г.М. Вплив економічного аналізу на систему економічної безпеки банківської діяльності / П.В. Житний, Г.М. Карамишева // Економіка Менеджмент Підприємництво. – 2011. – № 23 (II). – С. 231-235.
9. Зубок М.І., Яременко С.М. Безпека банківської діяльності : підручник / М.І. Зубок, С.М. Яременко. – К.: КНЕУ, 2012. – 477 с.
10. Миляев П.В. Экономическая безопасность коммерческого банка в системе национальной безопасности государства / Миляев П.В. Экономическая безопасность коммерческого банка в системе национальной безопасности государства [Электронный ресурс] // Аудит и финансовый анализ. – 2010. – №3. – Режим доступа к материалу: http://auditfin.com/fin/2010/2/10_15/10_15%20.pdf.
11. Різник Н.С., Воробйова І.А. Оцінка та шляхи забезпечення економічної безпеки банку [Електронний ресурс] / Н.С.Різник, І.А.Воробйова // Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. – Луцьк, 2008. – №5(20). – 368 с. – Режим доступу до матеріалу: http://www.nbuiv.gov.ua/portal/Soc_Gum/En/O_FN/2008_5_2/zbirnuk_O_FN_5_C_2_183.pdf.
12. Сухонос В.В. Концептуальні організаційно-правові засади функціонування системи економічної безпеки банків / В.В. Сухонос // Правовий вісник Української академії банківської справи. – 2011. – № 1. – С. 64-66.
13. Штаєр О.М. Напрямки забезпечення та основні складові економічної безпеки банку / О.М. Штаєр // Європейський вектор економічного розвитку. 2011. – № 2 (11). – С. 263-270.